

ΤΟ ΚΑΚΟΥΥΡΙ

Τρίμηνη Πολιτιστική έκδοση του Εξωραϊστικού και Επιμορφωτικού Συλλόγου Αρτεμισιωτών Αττικής
Γραφεία: Γλάδστωνος 10 Αθήνα Τ.Κ. 10677 • Τηλ: 210-8082042 • site:www.kakouri.gr • e-mail: efimeridakakouri@gmail.com

Χρόνος 26ος • Αριθμός φύλλου 101 • Δεκέμβριος 2021 - Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2022

«Δεν μπορείς να διδάξεις τίποτα στον άνθρωπο. Το μόνο που μπορείς να κάνεις είναι να τον βοηθήσεις να ανακαλύψει αυτό που έχει μέσα του». Γκαλιλέο Γκαλιλέι

«Καλό Πάσχα» και το Φως της Αναστάσεως να φωτίσει
και να ζεσταίνει, τις καρδιές μας. Και κάθε ευχή μας,
να ταξιδεύει παντού, σε όδον τον κόσμο».

Το 1821 με μια σύγχρονη ματιά

«Βίος ανεόρταστος, μακρά οδός απανδόχευτος», έλεγαν οι παλιοί. Ζωή χωρίς γιορτές, μοιάζει με ταξίδι πολυήμερο χωρίς ανάπαυση, χωρίς ανεφοδιασμό.

Η 25η Μαρτίου, για μας τους Έλληνες είναι πνευματικό πανδοχείο, που προσφέρει διπλή ανάπαυση και διπλό ανεφοδιασμό. Και ο λόγος είναι ότι την ίδια μέρα γιορτάζουμε δύο μοναδικές και ανεπανάληπτες ελευθερίες μας. Πρώτα την ελευθερία από τα δεσμά του θανάτου κι έπειτα την ελευθερία του Γένους μας από την τουρκική σκλαβιά.

Η επέτειος της 25ης Μαρτίου δεν είναι απλά και μόνον μια ευκαιρία για μεγάλα λόγια, για ψευδείς επετειακές πολιτικές δηλώσεις για εμβρατήρια κι εξέδρες. Είναι πάνω απ' όλα μια πρώτη τάξεως πρόκληση για γόνιμο προβληματισμό και μια

Συνέχεια στην 2η σελ.

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Τούτες οι μέρες το 'χουνε
Τούτες οι εβδομάδες
για να χορεύουν τα παιδιά
Να χαίρονται οι μανάδες.

Από την έναρξη του τριωδίου μέχρι και την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς, σε όλη την Ελλάδα αναβιώνουν έθιμα που χρονολογούνται χιλιάδες χρόνια πριν και έχουν τις ρίζες τους σε παγανιστικές τελετές, ίσως και παλαιότερες από τις απαρχές του Ελληνικού πολιτισμού. Τα έθιμα και οι γιορτές όπως τις ξέρουμε, πηγάζουν από εκδηλώσεις

προετοιμασίας και υποδοχής της Άνοιξης και την αναγέννηση της φύσης. Η θρησκεία μας προσπάθησε να ακυρώσει αυτές τις εκδηλώσεις, καταγγέλλοντας αυτές σαν ειδωλολατρικές, όπως και είναι, όμως δεν τα κατάφερε γιατί αυτές οι τελετές είναι ταυτισμένες με την ανθρώπινη φύση.

Η εποχή του καρναβαλιού, εποχή εκτόνωσης και τρελού ξεφαντώματος, έφθασε. Από την Θράκη μέχρι την Πάτρα και την Κρήτη τα καρναβάλια υποσχονται ξέφρενη διασκέδαση σε όλη

τη διάρκεια των αποκριών με αποκορύφωμα την τελευταία Κυριακή που σηματοδοτεί και το τέλος των εορτασμών και την προετοιμασία για το Πάσχα.

Το άναμμα μεγάλων φωτιών σε γειτονιές, πλατείες και σταυροδρόμια, για να φύγουν τα κακά πνεύματα αναβιώνουν σχεδόν σε όλη την Ελλάδα, γύρω από τις οποίες στήνουν γλέντια και χορούς, φορώντας μουτσούνες όπως ονομάζουν τις μάσκες, μεταμφιεσμένοι με διάφορους τρόπους, και ντυμένοι

Συνέχεια στην 2η σελ.

3^ο ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΚΑΚΟΥΡΑΙΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ - ΚΑΛΕΣΜΑ

Αγαπητέ/ή συγχωριανέ/ή

Το έτος 2022 είναι σημαντικό για το χωριό μας και για όλους τους Κακουραίους. Είναι σημαντικό γιατί έχει προγραμματιστεί το 3ο ΑΝΤΑΜΩΜΑ, μια μεγάλη ευκαιρία επιστροφής στις ρίζες μας. Μετά από δύο δύσκολα χρόνια, δύο χρόνια εγκλεισμού, φόβου και περιορισμού το 3ο ΑΝΤΑΜΩΜΑ θα μας δώσει μια μεγάλη ψυχική ενίσχυση, ανταλλαγή αγάπης και θετικής ενέργειας από κοντά τώρα.

Αυτή η «επιστροφή στις ρίζες μας» εκτός του ότι μας τρέφει και μας δυναμώνει, μας ανοίγει την πόρτα της αυτογνωσίας μας που η καθημερινότητα, οι γενικότερες επικρατούσες συνθήκες και ο αγώνας της επιβίωσης κρατούν κλειστή.

Οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι (του Χωριού και των Αθηνών) συντονίζουν με πολύ μεράκι, με πολλή προσμονή αυτή την διοργάνωση.

Όπως έχει ανακοινωθεί από πέρυσι, μέσω της Εφημερίδας «ΤΟ ΚΑΚΟΥΥΡΙ», ο προγραμματισμός του ανταμώματος είναι την περίοδο του Δεκαπενταύγουστου του 2022.

Το πρόγραμμα των εκδηλώσεων που έχει καθοριστεί μέχρι τώρα και σε προσκαλούμε με αγάπη να συμμετάσχετε και εσύ, είναι:

1. ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΙΟΥΛΙΟΥ 2022, ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΝΑΡΞΗ του 3ου ΚΑΚΟΥΡΑΪΚΟΥ ΑΝΤΑΜΩΜΑΤΟΣ, το πρωί με τον εκκλησιασμό στην εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης. Μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας η επίσημη υποδοχή με δεξίωση στην Αίθουσα του Συλλόγου. Οι Σύλλογοι θα έχουν ετοιμάσει ένα όμορφο περιβάλλον και θα προσφέρουν ένα πλούσιο γεύμα σε όλους τους συγχωριανούς μας. Βεβαίως μετά το φαγητό θα ακολουθήσει χορός με όμορφα παραδοσιακά τραγούδια από DJ.

2. ΣΑΒΒΑΤΟ 6 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2022 στις 9:00 μ.μ. στην πλατεία του χωριού παραδοσιακό γλέντι, από την παραδοσιακή ορχήστρα του Γιάννη Παυλόπουλου. Θα ακούσουμε και θα χορέψουμε αγαπημένα μας τραγούδια που θα μας διεγείρουν μνήμες και αναμνήσεις. Μια πραγματική επιστροφή στις ρίζες.

Αγαπητέ/ή συγχωριανέ/ή, προγραμματίστε την παρουσία σου αυτές τις μέρες στο Χωριό, στο ΚΑΚΟΥΥΡΙ.

Όπου και να είσαι, στην ΑΜΕΡΙΚΗ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, ΚΑΝΑΔΑ, ΑΦΡΙΚΗ, ΕΥΡΩΠΗ, ΑΘΗΝΑ, ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΤΡΙΠΟΛΗ, ναι όπου και να είσαι προγραμματίστε την παρουσία σου στο 3ο ΑΝΤΑΜΩΜΑ στο ΚΑΚΟΥΥΡΙ. Σας περιμένουμε όλους με πολλή - πολλή αγάπη.

Αυτό το κάλεσμα είναι κάλεσμα νοσταλγίας και αγάπης από όλους προς όλους. **Μετέφερε αυτό το μήνυμα, αυτό το ραντεβού προς όλους.** Σημείωσε τώρα στην ατζέντα σου «ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΙΟΥΛΙΟΥ 2022 στο ΚΑΚΟΥΥΡΙ». Κλείσε τώρα εισιτήρια.

Κλείνουμε αυτό το κάλεσμα με τους στίχους ενός από τα πιο υπέροχα παραδοσιακά τραγούδια που έχουν γραφτεί.

«Δε θέλω πια την ξενιτιά, από μικρός γυρίζω,
επόμενα τον τόπο μου, θυμούμαι και δακρύζω.
Την κρύα βρύση του χωριού ήθελα ν' αγναντέψω,
να πιω νεράκι δροσερό, τα χείλη μου να βρέξω.
Θέλω ν' ακούσω να χαρώ, τραγούδια του χωριού μου,
που κλαίω σαν τα θυμηθώ, δεν βγαίνουν απ' το νου μου.
Αρνάκια θέλω για να ιδώ, ν' ακούσω κουδουνάκια,
φωνές γλυκές στις ρεματιές που κεληδούν πουλάκια».

Οι Πολιτιστικοί Σύλλογοι του Κακουριού

Σε περιμένουμε!!!

Ο Ξενώνας του χωριού μας

Ο Ξενώνας λειτουργεί και περιμένει να φιλοξενησει τους Κακουραίους και τους φίλους τους
Υπεύθυνη η κ. Δήμητρα Ρόκκα τηλ.: 27960-61145

Η συνδρομή της εφημερίδας

- α. Στο χωριό στην κ. Δήμητρα Ρόκκα.
- β. Στην Τρίπολη στο κατάστημα των Α/φών Χρόνη, 28ης Οκτωβρίου 50.
- γ. Μπορείτε να καταθέσετε στην Εθνική Τράπεζα: Σύλλογος Αρτεμισιωτών Αττικής Αρ. Λογ/μού 65648001090
- δ. ΠΡΟΣΟΧΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥΣ ΜΑΣ
Παρακαλούμε τους ξενιτεμένους Κακουραίους να μην στέλνουν τσεκ στο Σύλλογο γιατί οι τράπεζες δεν τα δέχονται.

Μπορείτε όμως να καταθέσετε τη συνδρομή σας στο λογαριασμό του Συλλόγου. Το όνομα του Συλλόγου είναι: Σύλλογος Αρτεμισιωτών Αττικής με IBAN:

GR 510110 6560 0000 6564 8001090 ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
SWIFT / BIC: ETHNGRAA
NATIONAL BANK (Εθνική Τράπεζα)

ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΤΕΜΙΣΙΩΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Μην στέλνετε επιταγές ή επιστολές στο όνομα της εφημερίδας «ΤΟ ΚΑΚΟΥΥΡΙ».

Τα Βιβλία των Συλλόγων

Από πού κρατάει
η σκούφια μας

Αναζητώντας τις ρίζες
των Αρτεμισιωτών (Κακουραίων) Αρκαδίας

Et in
Kakouri Ego
(Από το Κακούρι και Εγώ)

Αυτά τα δύο βιβλία, που το ένα συμπληρώνει το άλλο, δεν πρέπει να λείπουν από κανένα Κακουραίο σπίτι. Τα βιβλία διατίθενται στο χωριό μας από την κ. Δήμητρα Ρόκκα, στην Τρίπολη από το κατάστημα των αδελφών Χρόνη (28ης Οκτωβρίου 50) και στην Αθήνα από όλα τα μέλη του Δ.Σ. Η τιμή τους είναι 30€ και 20€ αντίστοιχα.

Κακουραίοι, Αγκαλιάστε στοργικά την εφημερίδα των Αρτεμισιωτών, «ΤΟ ΚΑΚΟΥΥΡΙ».

Αυτή μας αδελφώνει, μας ταξιδεύει στ' όμορφο χωριό μας και κάνει τη φωνή μας ν' ακούγεται μακρύτερα και περισσότερο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις

► Ο **Τσιμπλής Κων/νος** και η σύζυγός του **Κακαθάνου Ειρήνη**, κόρη της Μπουρτσουκλή Παρασκευής, απέκτησαν το πρώτο τους παιδί, **αγοράκι** στις 10-1-2022.

► Ο **Σταματόπουλος Γιώργος** και η σύζυγός του **Ιωάννα** απέκτησαν το τρίτο τους παιδί, **αγοράκι** στις 10-1-2022.

► Ο **Βλάχος Κώστας** και η σύζυγός του **Ευγενία Σταματοπούλου** απέκτησαν το πρώτο τους παιδί, **αγοράκι** στις 20-12-2021.

Στους ευτυχείς γονείς, παππούδες, γιαγιάδες, ευχόμαστε να τους ζήσουν τα νεογέννητα.

Συνδρομές

Κυπραίος Δήμος (Τσιρικός)	\$ 200 USA
Χρόνης Γιώργος	\$ 100 Αυστρ.
Κατσιάμπαλου-Βλάχου Μαρίνα	\$ 50 Αυστρ.
Τσαβαλά-Ρόκκα Βούλα	\$ 50 Αυστρ.
Σταυρίδη Βασιλική	\$ 100 Αυστρ.
Συμπόνης Κώστας του Βασ.	\$ 100 Αυστρ.
Συμπόνης Χρήστος του Δημ.	\$ 100 Αυστρ.
Συμπόνης Κώστας του Δημ.	\$ 50 Αυστρ.
Σταθούλης Μιχάλης	\$ 100 Αυστρ.
Σταθούλη-Μπαρόλα Μαριγούλα	\$ 50 Αυστρ.
Παπαθεοδώρου Γιάννης & Θεόδωρος (USA) ..	100€
Σταματόπουλος Αλέκος (USA)	100€
Σταματόπουλος Ανδρέας	50€
Σταματόπουλος Γιάννης του Δημ.	40€
Σπυροπούλου-Δουρουτάκη Χρυσολένη.....	50€
Λαγούσης Βασίλης του Σπύρου	30€
Καρατζιά-Ευθυμίου Θεοδώρα	50€
Τασιοπούλου-Παπαϊωάννου Λίτσα	50€
Γουζούσσης Ανδρέας	20€
Ψαρρά Αργυρώ Ιωάννου	50€
Κοτσιάνη-Μπαρούνη Ντίνα	50€
Κοτσιάνης Ηλίας του Σπύρου	30€

Η ΖΩΗ ΕΧΕΙ ΔΕΙΞΕΙ ΟΤΙ:

- Το ζευγάρι αποκαλύπτεται στο διαζύγιο
- Τα αδέρφια στην κληρονομιά
- Τα παιδιά στα γεράματα και
- Οι φίλοι στα δύσκολα

Ο Κακουραϊός

ΑΡΚΑΔΩΝ ΔΡΩΜΕΝΑ

Η **Θεοδώρα Ι. Σταθούλη**, απόφοιτος ΤΕΦΑΑ ΑΠΘ με ειδικότητα παραδοσιακών χορών, λειτουργεί στην **Τρίπολη ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ** με τίτλο «**ΑΡΚΑΔΩΝ ΔΡΩΜΕΝΑ**» και με σκοπό την διατήρηση και ανάδειξη εθίμων και χορών από όλη την Ελλάδα. Σε έναν ευρύχωρο και ωραίο χώρο, στην Αγίου Κων/νου 41 και Οπλαρχηγού Σεχιώτη, διδάσκει μαζί με την μητέρα της **Ελένη Κέζα** τους παραδοσιακούς χορούς απ' όλη την Ελλάδα.

ΤΟ ΚΑΚΟΥΡΙ

Τριμηνιαίο δελτίο
Ιδιοκτησία: Σύλλογος Αρτεμισιωτών Αττικής
Γλάδστωνος 10 Αθήνα Τ.Κ. 10677
Τηλ.: 210 8082042

Εκδότης - Δ/ντής:
Κακαρίκου Γιώργη Τηλ.: 210 5747298
Ετήσιες Συνδρομές: 20€
Εξωτερικού: 40€

Συντακτική Επιτροπή:
Παπαθεοδώρου - Καραγιάννη Γωγώ
Ελένη Δήμη - Ζαρόκωστα
Σταματόπουλος Γιάννης Δημ.
Ρόκκας Γιώργος Ηλ.
Μπρόση - Αλωνιστιώτη Ειρήνη
Κακαρίκου Γωγώ

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση - Εκτύπωση:
Εκδόσεις-Γραφικές Τέχνες
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον • Τ.Κ.: 13121
Τηλ.: 210 2619003 - 210 2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

Το 1821 με μια σύγχρονη ματιά

Συνέχεια από την 1η σελ.

εξαιρετική αφορμή για συλλογική και προπάντων για προσωπική αυτοκριτική. Τα γεγονότα της Επανάστασης μαρτυρούν ότι δύο είναι τα πιο δυνατά κοινά σημεία αναφοράς όλων ανεξαιρέτως των αγωνιστών του '21. Η Πίστη στο Θεό και η πίστη στην Πατρίδα. Όλες οι μάχες, όλες οι θυσίες γίνονται πρώτα για την Πίστη την αγία κι έπειτα για τη φίλη Πατρίδα.

Βρισκόμαστε στο θρυλικό Ιάσιο της Μολδοβλαχίας. Τα παλληκάρια του Ιερού Λόχου - Πόντιοι στην πλειονότητά τους ακούνε τον επίσης ποντιακής καταγωγής Αλέξανδρο Υψηλάντη να τους προτρέπει: **Είναι καιρός να αποτινάξουμε τον αφόρητο τουτο ζυγό. Να ελευθερώσωμε την Πατρίδα και να υψώσωμε τον Σημείον διού πάντοτε νικώμεν. Λέγω τον Σταυρόν. Μάχου υπέρ πίστεως και Πατρίδος.** Εμείς σήμερα τι κάνουμε; Ακούμε τη φωνή του Υψηλάντη; Εμείς, σήμερα αντί να υψώσωμε τον Σταυρόν, όπως έκανε ο Υψηλάντης, τον περιφρονούμε υβριστικά. Τον πετάμε από τα σχολεία και τις δημόσιες υπηρεσίες, τον αφαιρούμε από το κοντάρι της σημαίας μας και δεν ξέρω αν σε λίγο, εν ονόματι της νεοταξικής πολυπολιτισμικότητας, τον κατεβάσωμε ακόμη και από τους τρούλους των εκκλησιών μας. Όσο για τις μάχες που δίνουμε σήμερα στη ζωή μας, είναι ολοφάνερο, ότι σε γενικές γραμμές έπαψαν να είναι μάχες για την Πίστη και για την Πατρίδα. Έχουν μετατραπεί σε μάχες για την ατομική μας καθαρά καλοπέραση. Πάντως όχι μάχες για την Ορθοδοξία και την Ελλάδα μας.

Στην Αγία Λαύρα, ο Παλαιών Πατρών Γερμανός υψώνει το ιστορικό λάβαρο της Επανάστασης του '21, το ευλογεί και μεταξύ των άλλων βροντοφωνάζει: **Ήρθε η ώρα να σπάσουμε τα δεσμά και το ζυγό που θαρραίνει τον τράχηλό μας. Καλύτερος είναι ο θάνατος με το όπλο ανά χείρας, παρά η θέαση του εξευτελισμού των θωμών και των εστιών.** Το ίδιο γράφει και στα απομνημονεύματά του και ο Μακρυγιάννης: **Όταν μου πειράζουν την Πατρίδα και τη Θρησκεία μου θα μιλήσω, θα ενεργήσω κι ό,τι θέλουν ας μου κάνουν.** Σήμερα όμως όταν μας πειράζουν την Πίστη ή την Πατρίδα, συνήθως δεν κάνουν αυτό που θα έκανε ο Μακρυγιάννης, προτιμάμε να μένουμε σιωπηλοί, ψυχροί και αδιάφοροι. Στον αγώνα του '21 έδωσαν το αίμα τους ένα εκατομμύριο πρόγονοί μας. Δέκα πατριάρχες και εκατόν είκοσι επίσκοποι έχασαν το κεφάλι τους από τη χατζάρα του Ισλάμ.

Ο μεγάλος δάσκαλος του Γένους μας ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, ο ακούρατος αυτός αγωνιστής για το ποδομένο, την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού, στις **Διδαχές** του έλεγε: **Πρέπει να φυλάξετε την πίστη σας και να τη στερεώσετε.** Φυλάμε την πίστη μας όταν στις θεολογικές σχολές και σε κάποιες από τις λεγόμενες ακαδημίες θεολογικών σπουδών τα τελευταία χρόνια περιφρονούμε τους αγίους πατέρες που είναι οι στυλοβάτες της Πιστεώς μας και διδάσκουμε θεωρίες και πρακτικές δήθεν μεταπατερικές;

Ο πρώτος και μοναδικός κυβερνήτης μας ήταν ως γνωστόν ο μέγιστος των Ελλήνων πολιτικός, ο **Ιωάννης Καποδίστριας**. Ο ευλογημένος αυτός πρωτεργάτης της εθνικής μας παλιγγενεσίας δυστυχώς για την Πατρίδα μας δεν έμελλε να ζήσει για πολύ. Το έργο του, το ήθος του, η πίστη του και γενικά η προσωπικότητά του, έκαναν τους ξένους να τον φθονήσουν. Μέσα όμως από τη δράση του και τα γραπτά του, αποδεικνύεται ότι την Ορθοδοξία την είχε στο κέντρο της καρδιάς του και πλάι σε αυτήν, φύλαγε άλλες δύο μεγάλες του αγάπες: Την Ελλάδα και την Παιδεία την ελληνική.

Ο οπλαρχηγός **Δημήτριος Μακρής** ήταν ένας από τους επικεφαλής οπλαρχηγούς στην ηρωική έξοδο του Μεσολογγίου. Με το τέλος του πολέμου ενώ διέθετε δύναμη και επιρροή, δεν ασχολήθηκε με την πολιτική. Αποσύρθηκε και ασχολήθηκε με τα χωράφια του και τα ζωντανά του. Όταν μετά από καιρό ο Όθωνας θέλησε να τον τιμήσει για την προσφορά του στον αγώνα, προτεινόντάς του τη θέση του υπασπιστή ο γενναίος οπλαρχηγός με την παρομιώδη απάντησή του έδωσε, μας έδωσε μέγα μάθημα αξιοπρέπειας κι εσωτερικού μεγαλείου. Εμφανώς ενοχλημένος και κατηφής, είπε στο βασιλιά: **«Μεγαλειότατε, εγώ δεν ξέρω να τσακώ (διπλώνω) τη μέση μου» κι έφυγε με το κεφάλι ψηλά.**

Το δεν τσακώ τη μέση μου του μεγάλου αγωνιστή Δημήτρη Μακρή είναι δυνατόν να ταιριάζει με το ναί το δικό μας στη φυλακή της ακριματίας κοινωνίας που μας έχουν ετοιμάσει; Και πώς να μην είναι πικραμένος όταν θα 'βλεπε ότι οι απροσκήνητοι ανάμεσα στο λαό και τους ηγέτες, τείνουν να γίνουν είδος προς εξαφάνιση;

Στις μέρες μας οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι η έννοια της ελευθερίας δεν έχει το ίδιο ειδικό βάρος που είχε στις καρδιές των αγωνιστών του '21. Εμείς σήμερα εύκολα τη διαπραγματεύομαστε. Για τους αγωνιστές όμως του '21 ποτέ δεν ήταν υπόθεση

για διαπραγμάτευση. Δεν την αντάλλασαν με τίποτα. Για παράδειγμα οι Σουλιώτες:

Στα 1803 στα Γιάννενα ο Αλή πασάς στην προσπάθειά του να πείσει τους Σουλιώτες καπεταναίους να παραδοθούν, τους υποσχόταν αφού παρέδιδαν το Σούλι, θα τους χάριζε ό,τι λαχταρούσε η ψυχή τους. Πήρε όμως από τους Σουλιώτες την εξής απάντηση: **«Η Λευτεριά μας ούτε αγοράζεται ούτε πουλιέται με θησαυρούς και ταξίματα, παρά μονάχα με το αίμα και του τελευταίου Σουλιώτη».** Οι αγωνιστές του '21 όχι μονάχα δεν διαπραγματεύονταν τη Λευτεριά τους αλλά ακόμα και σε περιπτώσεις που η στρατιωτική υπεροχή των Τούρκων ήταν συντριπτική, ποτέ δεν φέρθηκαν με δειλία, με συμβιβασμούς κατά τα δυτικά πρότυπα. Είναι χαρακτηριστικός ο διάλογος ανάμεσα στον **Κολοκοτρώνη** και τον Εγγλέζο ναύαρχο **Χάμιλτον**, σε μια δύσκολη καμπή του αγώνα. Του λέει ο Χάμιλτον: **«Πρέπει οι Έλληνες να ζητήσετε συμβιβασμό και η Αγγλία να μεσεύσσει».** Και ο Κολοκοτρώνης του απαντά: **«Αυτό δεν γίνεται ποτέ, Ελευθερία ή Θάνατος. Εμείς καπετάν Χάμιλτον, ποτέ συμβιβασμό δεν κάμαμε με τους Τούρκους. Άλλους έκοψε, άλλους σκλάβωσε με το σπαθί και άλλοι καθώς εμείς, ζούσαμε ελεύθεροι από γεννά σε γεννά».**

Εξίσου χαρακτηριστική είναι και η απάντηση που έδωσε ο μπουρλοτιέρης των ψυχών **Παπαφλέσσας** προς τους συμπολεμιστές του στο Μανιάκι που για λόγους ασφαλείας του πρότειναν να πιάσουν ταμπούρια σε ψηλότερες θέσεις στο βουνό. Του είπε: **«Εγώ δεν ήρθα για να μετρήσω από τα ψηλάματα πόσος είναι ο στρατός του Μπραϊμή. Ήρθα να πολεμήσω. Καθίστε εδώ, να πεθάνουμε σαν αρχαίοι Έλληνες».** Και κάτι το συγκλονιστικό: Βρισκόμαστε στην πρώτη πολιορκία του Μεσολογγίου, λίγο πριν τα Χριστούγεννα του 1822. Δέκα χιλιάδες Τούρκοι με επικεφαλής τον Ομέρ Βρυώνη, σχεδιάζουν να κάνουν την τελική τους επίθεση το βράδυ των Χριστουγέννων. Τότε δηλαδή που οι Έλληνες θα βρίσκονται στις εκκλησίες, για να τους αιφνιδιάσουν. Ο Γιάννης Γούναρης ήταν κυνηγός του Ομέρ Βρυώνη και ακολουθούσε υποχρεωτικά τον τουρκικό στρατό διότι κρατούσαν ομήρους στην Άρτα τη γυναίκα του και τα παιδιά του. Ο Γιάννης Γούναρης γνωρίζει για τη νυχτερινή επίθεση των Τούρκων. Το δίλημμα τραγικότατο. Να αποκαλύψει το σχέδιο στους Μεσολογγίτες ή να μην το πει σε κανέναν; Από το μαχαίρι του Τούρκου να σώσει το Μεσολόγγι ή να σώσει τη γυναίκα του και τα παιδιά του; Να βάλει πρώτα την Πατρίδα ή τον εαυτόν του και την οικογένειά του; Να φορέσει δηλαδή φέσι ή κιπά; Τι κάνει όμως; Περνάει κρυφά στο Μεσολόγγι, βγαίνοντας δήθεν για κυνήγι, και ειδοποιεί αμέσως τους Μεσολογγίτες για το δόλιο σχέδιο του Κιουταχί ο οποίος έτρεξε σε βοήθεια του Ομέρ. Οι Τούρκοι αποτυγχάνουν στην επίθεσή τους. Οι Μεσολογγίτες σώζονται. Τα παιδιά και η γυναίκα του Γούναρη σφάζονται αυθημερόν.

Ο ήρωας Αγωνιστής Γούναρης, **επόμενος τοις αρχαίοις ημών πατράσι** ακολουθήσε τη φωνή του Σοφοκλή, ο οποίος σε μια από τις τραγωδίες του έγραφε: **«Όταν η πατρίδα ευτυχεί, ευτυχώ κι εγώ και η οικογένειά μου. Όταν, όμως το ενδιαφέρον μου περιορίζεται στον εαυτόν μου και στην οικογένειά μου, ενώ η πατρίδα δυστυχεί, τότε και η δική μου ευημερία δεν θα κρατήσει για πολύ».** Είναι εντυπωσιακό το γεγονός, ότι τα ίδια ακριβώς με τον αρχαίο Έλληνα τραγωδίστη έλεγε και ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης μιλώντας στην Πνύκα προς τους μαθητές των Αθηνών. **Η προκοπή σας και η μάθησή σας να μη γίνει σκεπάρμι μόνο για τον εαυτόν σας αλλά να κοιτάξει το καλό της κοινότητας και μέσα στο καλό αυτό βρίσκεται και το δικό σας.** Αυτά τα λόγια ήταν αρχές που περνούσαν από γενιά σε γενιά μέσα από την παράδοση. Σήμερα, όμως, αυτή η συνέχεια διασαλεύτηκε. Με δική μας ευθύνη οικειοποιήθηκε ξένα πρότυπα. Παρατήσαμε στην άκρη έναν αμύθητο δικό μας πολιτισμικό θησαυρό και μείναμε τώρα γυμνοί, περιμένοντας να ντυθούμε με τα κούρελια της παραπαιούσας Δύσης.

Τον ίδιο γνώμονα με τον Κολοκοτρώνη και τον αρχαίο Έλληνα τραγωδίστη είχε και ο Σερραϊός μεγαλέμπορος και τραπεζίτης ο επαναστάτης **Εμμανουήλ Παπάς**. Η φήμη του για την πατριωτική του δράση είχε φτάσει σε κάθε άκρη της Ελλάδας. Όλα του τα πλούτη και τα υπάρχοντά του τα διέθεσε στον αγώνα για την ελευθερία της πατρίδας. Το στρατηγείο του για να μην ξεχνάμε και τον ρόλο των μοναστηριών μας στον αγώνα του '21 το είχε εγκαταστήσει στο Άγιο Όρος στην Ιερά Μονή Εσφιγμένων.

Τέλος σε αυτή τη δύσκολη στιγμή που περνά η Πατρίδα μας θα πρέπει να ανατρέξουμε και να αναβαπτισθούμε στις αξίες και στα ιδανικά του '21, στο εμείς του Μακρυγιάννη, στον πατριωτισμό και στη θυσία των αγωνιστών, να κρατήσουμε αυτά που μας ενώνουν και να αναλογιστούμε «τι χάσαμε, τι έχουμε και τι μας πρέπει».

**Σταματόπουλος Διονύσης
Συνταξιούχος Εκπαιδευτικός**

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Συνέχεια από την 1η σελ.

με παραδοσιακές στολές οι καρναβαλιστές. Σε πολλά μέρη ξεχύνονται στους δρόμους χορεύοντας και τραγουδώντας, κάνοντας χοντρά αστεία και περνώντας από σπίτι σε σπίτι για να διώξουν το κακό. Σε πολλά μέρη καίνε και τον καρναβάλι μαζί με άλλα δρώμενα και παντρεύουν αταίριαστα ζευγάρια που προκαλούν γέλιο και πειράγματα και φυσικά πάντα ακολουθεί γλέντι μέχρι πρωίας που συνοδεύεται με χοντρά αστεία και έξυπνα πειράγματα, μαζί με χαρτοπόλεμο, μουντζουρώματα, αλευρώματα και με όλα αυτά αποχαίρετούν το χειμώνα καλωσορίζοντας την Άνοιξη και την αναγέννηση της φύσης.

Στο χωριό μας πάντα γλεντούσαν στις αποκριές, τα χοροστάσια των απόκρεων τα ακολουθούσαν γλέντια, μασκαρέματα, και πειράγματα σε όλο το χωριό και στα σπίτια.

Στη δεκαετία του '60 μερικοί νεαροί του χωριού και φοιτητές μαζί με ονομαστούς γλεντζέδες του χωριού όπως οι αξέχαστοι: **Βλάχος Δήμος (Δημοβλάχος),**

Παπαγεωργίου Βασίλης (Κούμανης), Παυλός Τάσος, Μπουρτσουκλής Διονύσης του Αγ., Κακαρίκος Μάκης, Σταματόπουλος Γιάννης του Ανδρέα, Ψαρράς Γιάννης (Μπουκουθόγιαννης), Τσαγκαλάκης Νίκος (Τσιγκαρίδας), Αντωνόπουλος Τάσος, Γκόνοβ Μπάμπης (Δεσπότης), Νάγος Κωνσταντής (Μπαζιώκας), Παπακωνσταντίνου Βασίλης (Λώρης), Ρόκκας Μιχάλης, Κατσίνης Θεοδώρας, ο τότε πρόεδρος Γιάννης Συμπόνης και μερικοί άλλοι ξεκίνησαν ένα πιο οργανωμένο καρναβάλι που χαρακτηρίζει το χωριό μας από τότε. Σε αυτό συμμετέχουν και πρωταγωνιστούν οι περισσότεροι κάτοικοι με εξαιρετικά αποτελέσματα και εκατοντάδες επισκέψεις ξένων από την ευρύτερη περιοχή της Αρκαδίας. Είναι πια ένα μοναδικό λαϊκό δρώμενο με Αριστοφανικό χιούμορ που χαρακτηρίζει τα άρματα και τα δρώμενα αποκλειστικά δημιουργήματα των νεολαίων και των κατοίκων του χωριού μας.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού πρωταγωνιστεί κάθε χρόνο σε αυτή τη μοναδική εκδήλωση.

MANTINEAS

ΕΚΔΟΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Το νέο βιβλίο της **Ιωάννας Ζαχαροπούλου**, (εγγονής του **Αλέκου Μπρόση**) «**Τα Μονοπάτια της Ψυχής**», από τις εκδόσεις ΔΙΑΝΟΙΑ. Βρείτε άμεσα εδώ... <https://bit.ly/3IL6vY3>

Είναι μια συλλογή από ποιήματα. Όταν διαβάσεις τα ποιήματα σε οδηγούν σε μονοπάτια της ψυχής σου, ψάχνοντας τον εαυτό σου και αυτά που αισθάνεσαι που έχεις κρύψει βαθιά μέσα σου. Με μια ρομαντική ματιά σε αυτόν τον κόσμο που χρειάζεται την μαγεία για να νιώσεις τα συναισθήματά σου στο έπακρον. Για όλα αυτά που όλοι έχουμε νιώσει.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο στο κέντρο του Αρτεμισίου, γωνιακό, επίπεδο, 2 όψεων, με περιφράξη, 2.260 τ.μ., κατάλληλο & για επιχειρηματική δραστηριότητα. Πληροφορίες στο τηλέφωνο 6947006594

Η ΜΗΤΕΡΑ ΜΕ ΤΟ ΕΝΑ ΜΑΤΙ

Μια γλυκιά μητέρα, μεσόκοπη και πολύ καταπονημένη από τη ζωή, είχε ένα γιο τον Γιάννη. Χήρευε νέα και είχε μια βαριά αναπηρία. Ήταν μονόφθαλμη. Η φτώχεια και η σκληρή ζωή έκαμαν την όψη της να φαίνεται περισσότερο γερασμένη και αλλόκοτη. Ο Γιάννης ντρεπόταν για τη μητέρα του, που είχε ένα μάτι και ώρες-ώρες ένωθε άσχημα για εκείνη. Η δουλειά της μητέρας του ήταν στην κουζίνα της φοιτητικής λέσχης της πόλης που ζούσε. Μαγείρευε και καθάριζε την κουζίνα για τους φοιτητές και τους καθηγητές, για να μπορεί να ικανοποιεί τις απαιτήσεις της ζωής, αλλά και τις σπουδές του γιου της Γιάννη.

Ο Γιάννης δεν ήθελε να του μιλάει η μητέρα του στο πανεπιστήμιο, για να μην μαθαίνουν οι συμφοιτητές του ότι ήταν παιδί καθαρίστριας και μάλιστα μονόφθαλμης. Όταν η μητέρα του έβγαινε για λίγο από την κουζίνα και ερχόταν αντιμέτωπη με τους άλλους φοιτητές, εκείνοι απέφυγαν τη συνάντησή μαζί της, όπως έλεγαν, διότι δεν ήπνεχαν στο θέαμα μιας μονόφθαλμης γυναίκας, τους προκαλούσε μια ανυπόφορη ανατριχίλα.

Αυτή η απέχθεια του Γιάννη για την μονόφθαλμη μητέρα του δεν ήταν συμπεριφορά την οποία απέκτησε τώρα που ήταν φοιτητής. Από μικρός είχε πρόβλημα με την εικόνα της μητέρας του.

Μια μέρα, όταν ακόμα πήγαινε στο δημοτικό σχολείο, πέρασε η μητέρα του στο διάλειμμα, για να πει «ένα γεια» στο μονάκριβο παιδάκι της, τον Γιαννάκη. Ήταν γι' αυτή ό,τι πολυτιμότερο είχε στη ζωή. Γι' αυτόν δούλευε, γι' αυτόν ζούσε, γι' αυτόν ήθελε να συνεχίσει να ζει, να τον βλέπει να μεγαλώνει και να προχωρεί στη ζωή.

Ο Γιάννης ένωσε πολύ στενοχωρημένος για την επίσκεψη της μητέρας του.

«Πώς μπόρεσε να μου το κάμει αυτό... αναρωτιόταν... Την αγνόησε, της έριξε μόνο ένα σκληρό βλέμμα και έτρεψε ολόκληρος από το θυμό του. Την επόμενη ημέρα ένας από τους συμμαθητές του τού φώναξε:

«Έσε Γιάννη, η μητέρα σου είναι σαν κύκλωπας, έχει μόνο ένα μάτι! Ακούοντας αυτά τα λόγια ο Γιάννης ήθελε να πεθάνει, ήθελε να εξαφανισθεί από προσώπου γης. Όταν γύρισε στο σπίτι το μεσημέρι, της είπε: «Αν είναι όλοι να γελάνε μαζί μου εξαιτίας σου, τότε καλύτερα να πεθάνεις!»

Η μητέρα του δεν είπε τίποτε, του χαμογέλασε μόνο, έσκυψε το κεφάλι και συνέχισε να τακτοποιεί τα ρούχα του Γιάννη. Είχε πλύνει και τα ρούχα ήθελε όλα σιδερωμένα. Αργότερα ο Γιάννης εκμυστηρεύτηκε σε έναν φίλο του:

«Ήθελα να φύγω από εκείνο το σπίτι και να μην έχω καμιά σχέση μαζί της. Έτσι, διάβασα πάρα πολύ σκληρά, με σκοπό να φύγω μια μέρα μακριά από τη μητέρα μου για σπουδές και τα κατάφερα. Όμως, με ακολούθησε αμέσως. Ήλθε και έπιασε δουλειά στη φοιτητική λέσχη, για να με βοηθάει. Δεν μπορούσε να πάει κάπου αλλού, ήταν ανάγκη να έλθει πάλι κοντά μου και να νιώθω ντροπή με την εμφάνισή της»

Όταν ο Γιάννης παντρεύτηκε, αγόρασε ένα δικό του σπίτι, έκαμε δικά του παιδιά και ήταν ευχαριστημένος με τη ζωή του, με τα παιδιά του, με τη γυναίκα του και με τη δουλειά του!

Η μητέρα του ζούσε μόνη της και σπάνια δεχόταν κάποιο τηλεφώνημα από τον Γιάννη. Εκείνος με μισόλογα και με συνομιλίες που κρατούσαν ελάχιστα, προσπαθούσε να την ενημερώσει για την οικογένειά του και τα σχετικά.

Μια μέρα μετά από χρόνια απουσίας του Γιάννη, η μητέρα του πήγε να τον επισκεφτεί. Ήταν γιαγιά και δεν είχε δει ποτέ από κοντά τα εγγόνια της. Χτύπησε την πόρτα. Άνοιξε την πόρτα, τον έβλεπε, που άρχισαν να γελάνε με την εμφάνισή της. Θύμωσε πολύ μαζί της. Είχε πάει η δύστυχη μητέρα του να τον επισκεφτεί, χωρίς να του το ζητήσει και χωρίς να τον προειδοποιήσει. Της φώναξε με έντονο ύφος:

«Πώς τολμάς να έρχεσαι ξαφνικά στο σπίτι μου και να τρομάξεις τα παιδιά μου; Βγες έξω, φύγε, δεν θέλω να σε ξαναδώ».

Η μητέρα του, τον κοίταξε γλυκά στα μάτια και του απάντησε γαλήνια:

««Αα, πόσο λυπάμαι, κύριε! Μάλλον μου έδωσαν λάθος διεύθυνση». Γύρισε την πλάτη και εξαφανίστηκε. Τα μικρά παιδιά του Γιάννη δεν κατάλαβαν πως ήταν η γιαγιά του».

Από τότε πέρασαν αρκετά χρόνια. Μια μέρα βρήκε στο γραμματοκιβώτιο του σπιτιού του μια επιστολή. Οι συμμαθητές της τάξης του στο δημοτικό σχολείο θα έκαναν επετειακή συγκέντρωση για τρεις δεκαετίες που πέρασαν από την αποφοίτησή τους και τον ενημέρωναν με την επιστολή. Η συγκέντρωση θα γινόταν στην πόλη που γεννήθηκε, στην πόλη που τελείωσε το δημοτικό σχολείο, στην πόλη που ζούσε και η μάνα του. Δεν ήξερε πλέον για την τύχη της μητέρας του, είχε καιρό να επικοινωνήσει μαζί της, νόμιζε ότι πέθανε. Ήταν μακριά ο τόπος που γεννήθηκε, αλλά θα πήγαινε. Είχε περιέργεια να δει τους συμμαθητές του μετά από τόσο χρόνια και να μάθει νέα τους. Είπε στη γυναίκα του ψέματα (άλλωστε το συνήθιζε), ότι θα έκανε ένα σπουδαίο επαγγελματικό ταξίδι και πήγε.

Όταν τελείωσε η συγκέντρωση των συμμαθητών, πήγε στο σπίτι που μεγάλωσε, μόνο και μόνο από περιέργεια. Οι γείτονες τον γνώρισαν και τον ενημέρωσαν ότι η μητέρα του είχε πεθάνει πρόσφατα. Δεν έβγαλε ούτε ένα δάκρυ για την δύστυχη μητέρα του, που αφιέρωσε όλη της τη ζωή στην ανατροφή και στην πρόοδο του, και μάλιστα με ένα μάτι. Ο κύριος Κώστας που κατοικούσε δίπλα στο σπίτι που μεγάλωσε, του έδωσε ένα γράμμα. Το είχε αφήσει η μητέρα του, για να το δώσει στον Γιάννη, όταν θα τον έβλεπε.

Απορημένος ο γιος Γιάννης για την τροπή που πήραν τα πράγματα την τελευταία στιγμή, άνοιξε το γράμμα και διάβασε:

«Αγαπημένε μου γιε Γιαννάκη, σε σκέπτομαι συνέχεια. Λυπάμαι που ήρθα στο σπίτι σου και φόβισα τα πανέμορφα παιδάκια σου, τα εγγόνια μου. Από καιρό έμαθα ότι θα έλθεις για την σχολική συγκέντρωση και ένιωσα πολύ χαρούμενη. Αλλά φοβάμαι ότι μπορεί να μην είμαι σε θέση να σηκωθώ από το κρεβάτι, για να έλθω να σε δω στη σχολική συγκέντρωση. Έγραψα αυτό το γράμμα, για να στο δώσουν, αν δεν με προφτάσει ζωντανή. Στεναχωρήμαι που σε έφερα σε δύσκολη θέση και ντρεπόσουν για μένα όσο ήσουν μικρός, αλλά και μεγαλύτερος. Βλέπεις όταν ήσουν πολύ μικρός, η οικογένειά μας είχε ένα σοβαρό και καταστρεπτικό αυτοκινητιστικό ατύχημα. Οδηγούσε ο μπαμπάς σου και κάποιο άλλο αυτοκίνητο που οδηγούσε μεθυσμένος οδηγός, έπεσε επάνω στο δικό μας αυτοκίνητο. Ο μπαμπάς σου σκοτώθηκε επί τόπου, εγώ επέζησα με πολλά τραύματα και σπασίματα άκρων, ενώ εσύ έχασες το ένα σου μάτι. Δεν θα μπορούσα να σε βλέπω να μεγαλώνεις με ένα μάτι. Έτσι, συμβουλευτήκα σπουδαίους γιατρούς επιστήμονες και σου έδωσα το ένα μου μάτι. Ήμουν τόσο υπερήφανη που ο γιος μου θα έβλεπε τον κόσμο με τη δική μου βοήθεια, με το μάτι της μητέρας του, με το δικό μου μάτι. Τότε, είχα κάμει επίσης και ακόμη ένα πράγμα. Είχα κάμει μια μικρή ασφάλεια ζωής για την περίπτωση που μου συνέβαινε κάτι και δεν θα μπορούσε να μεγαλώσεις με αξιοπρέπεια, και ευτυχώς δεν μου συνέβη το παραμικρό. Στην ασφάλιση αυτή έχουν μαζευτεί κάποια χρήματα και είναι στο όνομά σου. Σε παρακαλώ πολύ πάρε τα χρήματα αυτά από την τράπεζα και διάθεσέ τα, για να σπουδάσουν τα εγγονάκια μου, που τα αγαπώ όσο αγαπώ και εμένα».

Γιάννη, παιδάκι μου, θα σε αγαπώ για πάντα.

Η μάνα σου.

Για την αντιγραφή:
ΒΑΣΙΛΗΣ Γ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΛΙΘΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ

Η Εποχή του λίθου στην Ελλάδα ξεκινά με την πρώτη εμφάνιση του ανθρώπου στον ευρύτερο Ελληνικό χώρο και στο χώρο της Μέσης Ανατολής και φτάνει μέχρι την διάδοση της μεταλλουργίας οπότε ξεκινά η εποχή του χαλκού.

Η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως σχηματισμούς που θυμίζουν αμυδρά πόλεις και εγκαταστάσεις γεωργών, στα παράλια της ηπειρωτικής Ελλάδας, στα παράλια της Μικράς Ασίας, στα νησιά του Αιγαίου, την Κρήτη, την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και στις παραποτάμιες περιοχές του Τίγρη, του Ευφράτη και του Νείλου.

Βάσει της ραδιοχρονολόγησης δειγμάτων διακρίνουμε την Λιθινή εποχή σε Παλαιολιθική 40000-10000 π.Χ., σε Μεσολιθική 10000-6500 π.Χ. και σε Νεολιθική 6500-3000 π.Χ.

Η εξέλιξη του πολιτισμού στην εποχή του λίθου ήταν μια αργή και πολύχρονη διαδικασία στην οποία οι άνθρωποι τροφосυλλέκτες και κυνηγοί χρησιμοποιούσαν καταγεγραμμένες πέτρες για εργαλεία και όπλα. Η Νεολιθική εποχή σηματοδοτείται από την οργάνωση του ανθρώπου σε μικρές ομάδες, ζουν σε σπήλαια και μικρούς οικισμούς και αρχίζουν να έχουν εποχικές και αργότερα μόνιμες κατοικίες, να υφαινούν τα ρούχα τους και με την ανάπτυξη της γεωργίας και την εξημέρωση των ζώων από τροφосυλλέκτες γίνονται τροφопαραγωγοί. Κατά την Νεολιθική περίοδο αναπτύσσονται σημαντικοί τοπικοί πολιτισμοί στην Ελλάδα Θεσσαλία, Ηπειρο, Μακεδονία, Κρήτη. Στην πατρίδα μας λόγω της λάμψης της κλασικής Ελλάδος δεν υπήρξε ουσιαστικό ενδιαφέρον για την έρευνα της εποχής του λίθου και η αρχαιολογική έρευνα της λιθίνης εποχής καθυστερήσει.

Από αρχαιολογικά ευρήματα της εποχής του λίθου δεν προκύπτουν στοιχεία για τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις συνήθειες και γενικότερα τη ζωή των πληθυσμών της εποχής, πριν την εποχή των λαμπρών πολιτισμών που ακολούθησαν.

Ετσι κατά την Νεολιθική εποχή σκιαγραφείται ένας πολιτισμός που εξελίσσεται σε όλο τον Ελληνικό χώρο που αποκτά όμως ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τον διαχωρίζουν από σύγχρονους βορειότερους και ανατολικότερους πολιτισμούς, τουλάχιστον προς το τέλος της νεολιθικής περιόδου με κοινή γλώσσα που θεωρείται η πρώτη κοινή Ελληνική.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΩΡΟ

Πρωτοελλαδικό πολιτισμό

A. Κυκλαδικός πολιτισμός

Σε αυτό τον ευρύτερο Μεσογειακό χώρο με κέντρο τα νησιά του Αιγαίου, την Κρήτη, τον Ελληνικό Ηπειρωτικό χώρο, και τα δυτικά παράλια της Μικράς Ασίας, αναπτύχθηκαν σπουδαίοι πολιτισμοί, ήκησαν και παράκμασαν σε μια χρονική περίοδο από το 4000 π.Χ. μέχρι τους ιστορικούς και γεωμετρικούς χρόνους 600 π.Χ.

Σε όλη αυτή την περίοδο βρισκόμαστε αναφορές για τους Έλληνες κυρίαρχους σε αυτόν τον Μεσογειακό χώρο, αρχαιολογικά ευρήματα σε ανασκαφές στο νησιώτικο σύμπλεγμα του Αιγαίου και ειδικότερα στα Κυκλαδονήσια που αποδεικνύουν την ύπαρξη ενός πρωτοελλαδικού Ελληνικού πολιτισμού, του Κυκλαδικού. Ενός σπουδαίου πολιτισμού με ανεπτυγμένη ναυτιλία, εμπόριο, διοίκηση και καλλιτεχνικές δημιουργίες που αποτελούν πρότυπα και μοντέλα μέχρι και σήμερα. Αυτοί οι λαοί μιλούσαν Ελληνικά και θεωρούσαν ότι ανήκουν στον Ελληνικό κόσμο και είχαν οργανώσει την κοινωνία τους βάσει κοινών κατά το πλείστο Ελληνικών προτύπων στη θρησκεία, τη ήθη, τα έθιμα και τον πολιτισμό.

B. Μινωικός πολιτισμός

Παράλληλα και σε συνέχεια του Κυκλαδικού πολιτισμού αναπτύχθηκε και ένας άλλος πολιτισμός ο Μινωικός με ισχυρά αυτοκρατορικά κέντρα τον Κνωσό και την Φαιστό στην Κρήτη και με εμπορικούς σταθμούς εξαρτημένων από αυτά στην ευρύτερη περιοχή του Αιγαίου πελάγους και της Μεσογειακής λεκάνης, ήταν πρώιμος αλλά καθαρά Ελληνικός πολιτισμός.

Τα γεγονότα της εποχής, οι ιστορίες, οι μύθοι, τα ήθη και τα έθιμα, μεταβιβάζονταν προφορικά από γενιά σε γενιά υπό μορφή έμμετρων στίχων, αργότερα ο Όμηρος τα κατέγραψε στα έπη του, έτσι οι αρχαιολόγοι οδηγήθηκαν σε ανασκαφές και ανακαλύψεις των αρχαίων πολιτισμών.

Ο Έλληνας αρχαιολόγος Μίνωας Καλοκαιρινός πριν το 1900 πρώτος ανέσκαψε στην περιοχή της Κνωσού και έφερε στο φως τους ΠΙΘΟΥΣ και εν συνεχεία στις αρχές του 1900 ο Άρθουρ Έβανς ανακάλυψε το ανάκτορο της Κνωσού και αμέσως μετά και άλλοι αρχαιολόγοι συνεχίζοντας τις ανασκαφές έφεραν στο φως και την Φαιστό. Ο Άγγλος πλοίαρχος Σπрат πρώτος επεσήμανε τη θέση της Φαιστού. Το 1884 άρχισαν και συνεχίστηκαν από τον Φεντερικό Χάλπρετ και την Ιταλική αρχαιολογική σχολή και εκτός από το θαυμάσιο Μινωικό παλάτι έφερε στο φως τον διάσημο δίοκο της Φαιστού και πολλές άλλες πινακίδες σε γραμμική Α η οποία δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί μέχρι σήμερα. Έτσι μας αποκαλύφθηκε ο Μινωικός πολιτισμός και απεδείχθη ότι οι μύθοι στον πυρήνα τους περιέχουν γεγονότα και πραγματική ιστορία.

Στην ακμή τους οι Μινωίτες εξουσίαζαν πέρα από τα νησιά του Αιγαίου και πόλεις της ηπειρωτικής Ελλάδος, και των ακτών της Πελοποννήσου και της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου και όχι μόνο. Με τα καράβια τους όργωναν την Μεσόγειο από Βορρά έως το Νότιο και Ανατολή έως τη Δύση. Ο μύθος του Θησέα και η υποχρέωση των Αθηναίων να προσφέρουν νέους και νέες για τον Μινώταυρο αποδεικνύουν την υποτέλεια της Αθήνας.

Μυστήριο καλύπτει τις αιτίες της παρακμής του, και της καταστροφής του Κυκλαδομινωικού πολιτισμού γύρω στα 1600 π.Χ., μια από τις επικρατέστερες είναι η έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης. Ο σεισμός και οι φωτιές που ξέσπασαν, η ηφαιστειακή τέφρα και το τσουνάμι που ακολούθησε. Αναφέρονται τελευταία και άλλες αιτίες όπως αλλαγή του κλίματος, η ακολοθησάσα Ξηρασία, η σιτοδεία και η γενικότερη αναταραχή και οι επιθέσεις από λαούς που εξόντωναν ο ένας τον άλλον, στην προσπάθειά τους να επιβιώσουν. Οι Λαοί της θάλασσας θεωρείται ότι συνέβαλαν στην καταστροφή του Μινωικού πολιτισμού, άγνωστο όμως ποιοι ήταν και από ποιο προέρχονταν.

G. ΜΥΚΗΝΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Οι λαοί της Ηπειρωτικής Ελλάδας όπως η Αθήνα και η Θήβα και των ακτών της Πελοποννήσου Τίρυνθα, Μυκήνες, Πύλος αποτίναξαν την κυριαρχία των Μινωϊτών στην εποχή της παρακμής τους.

Τους εκτόπισαν από την ναυτιλία και το εμπόριο στην περιοχή της Μεσογειακής λεκάνης και έτσι αναπτύχθηκε ένας άλλος Ελληνικός πολιτισμός, ο Μυκηναϊκός της ύστερης εποχής του χαλκού 1450-1100 π.Χ.

Οι Έλληνες των ιστορικών χρόνων διηγούνται ιστορίες με ήρωες τον Αχιλλέα, τον μεγάλο βασιλέα των Μυκηνών Αγαμέμνονα, τον πολυμήχανο Οδυσσέα, τον σοφό Νέστορα και άλλους μυθικούς ήρωες, τα κατορθώματά τους, τους έρωτές τους, τις έριδες τους, τις καλές και άσχημες σχέσεις τους με τους Θεούς, και την μεγάλη εκστρατεία όλων τους σαν ενιαίο Ελληνικό έθνος με αρχηγό τον Αγαμέμνονα στην Τροία. Όλοι αυτοί οι μύθοι μεταδίδονται από γενιά σε γενιά έμμετρα προφορικά, τους συνθέτει, τους καταγράφει και τους διασώζει ο Όμηρος και οδηγούν μετά από τρεις χιλιετίες τον οραματικό και ερασιτέχνη αρχαιολόγο Ερρίκο Σλήμαν να ανασκαφεί την Τροία και την ευρύτερη περιοχή των Μυκηνών και να αποδείξει ότι οι μύθοι και τα έπη του Όμηρου στο επικεντρώ τους ήταν πραγματικότητα και ο Ομηρικός κόσμος και οι πολύχρυσες Μυκήνες ΥΠΗΡΞΑΝ πραγματικά.

Ο κόσμος αυτός δημιούργησε ένα ρωμαλέο πολιτισμό των Μυκηναϊκών όπως τον ονομάζουμε σήμερα, που αντλούσε την δύναμή του από ισχυρά κέντρα εξουσίας. Όπου βασιλεύαν πλούσιες δυναστείες με στενούς δεσμούς ανάμεσά τους, με κοινή γλώσσα την Ελληνική και κοινά ήθη και έθιμα και θρησκεία, όλα αυτά προσδιόριζαν την Ελληνικότητά τους. Παρόλο που τα κέντρα αυτά ήταν απλωμένα και στις δύο ακτές του Αιγαίου μέχρι την Κύπρο, ο πυρήνας αυτού του κόσμου βρισκόταν στην ηπειρωτική Ελλάδα όπου και τα μεγαλύτερα και ονομαστά κέντρα που ήταν οι Μυκήνες, η Τίρυνθα, η Πύλος, η Αθήνα, η Θήβα, και η Ιωλκός στη Θεσσαλία. Στην περιοχή της Μεσογίας εντοπίζονται 150 οικισμοί, 30 στη Λακωνία, 44 στην Αργολιδοκορινθία και αρκετοί στην περιοχή των Θηβών και της Θεσσαλίας.

Στα κέντρα αυτά οικοδομήθηκαν ανάκτορα στολισμένα με πολύχρωμες και, πολυπρόσωπες τοιχογραφίες. Οι άνθρωποι που τα διαφέντευαν και τα κατοικούσαν ήταν τρομικοί πολεμιστές όπως μαρτυρούν βαρύτιμα ξίφη και περικεφαλαίες που βρέθηκαν στους τάφους τους. Ο κόσμος αυτός ήταν βασιαιμένος σε οργάνωση στρατιωτικού τύπου, με οχυρωμένες ακροπόλεις και ισχυρά τείχη, αλλά συγχρόνως με κατοίκους καλλιεργημένους και φιλότεχνους που χρησιμοποιούσαν γραφή.

Κάλυψε με την παρουσία του πέντε αιώνες 1600-1100 π.Χ. μετά χάθηκε, όπως ο Κυκλαδομινωικός πολιτισμός, για να αναστηθούν και οι δύο και να κερδίσουν την αιωνιότητα χάρις στους μύθους, την προφορική παράδοση, στα Ομηρικά έπη που γράφτηκαν στους μετέπειτα γεωμετρικούς χρόνους και στην αρχαιολογική σκαπάνη που έφερε στο φως πόλεις, ακροπόλεις, παλάτια, τάφους και μέσα σε αυτά ξίφη, κράνη, πανοπλίες, και τη μορφή του Μυκηναϊκού οπλίτη, χάρις σε ένα μοναδικό περίφημο αγγείο τον κρατήρα των οπλιτών που βρέθηκε όχι σε τάφο, αλλά σε οικία νότια της ακρόπολης των Μυκηνών, γεγονός που σημαίνει ότι ήταν σκεύος που χρησιμοποιείτο. Έτσι ήλθαν στο φως οι χαλκοχίτωνες Αχαιοί όπως τους αποκαλεί ο Όμηρος την ώρα που αναχωρούν για μια από τις φημισμένες εκστρατείες τους. Έτσι οι μορφές των πολεμιστών που πολιορκήσαν για δεκα ολόκληρα χρόνια την Τροία, σώθηκαν πάνω σε ένα αγγείο του οίνου, στο οποίο οι ήρωες του Ομήρου αντλούσαν με τις κούπες τους το πολύτιμο κρασί, που έσβηνε τη δίψα τους, τους βοηθούσε και αναπλήρωνε τις δυνάμεις, τους χαλυβδώνει το κουράγιο τους για να αντιμετωπίσουν τον σκληρό Έλληνα λοχία τους, τους εχθρούς τους την ώρα της μάχης και να ονειρευτούν την αγαπημένη τους που τους περίμενε στην πατρίδα. Ο Μυκηναϊκός πολιτισμός αντιπροσωπεύει τον πρώτο εξελιγμένο και ξεχωριστό Ελληνικό πολιτισμό στην Ηπειρωτική Ελλάδα. Χρησιμοποιούσαν γραφή την γραμμική Β οι ανώτεροι κρατικοί λειτουργοί και το Ιερατείο για τις ανάγκες του κράτους. Την Γραμμική Β την αποκρυπτογράφησε ο ΒΕΝΤΡΙΣ το 1953 και ο Μυκηναϊκός κόσμος άρχισε να μας μιλάει διστακτικά και συγκερατημένα σε πρώτο πρόσωπο με μια αρχαϊκή Ελληνική γλώσσα, κοινή με την γλώσσα των πινακίδων της Κρήτης, της Πύλου, των Μυκηνών και της Θήβας. Είναι η πρώτη κοινή ελληνική προφορική γλώσσα, η δεύτερη είναι η κοινή Αλεξανδρινή γραπτή και προφορική η γλώσσα των Ευαγγελίων, και η τρίτη είναι η σημερινή Ελληνική, ενδιάμεσα υπήρξαν η Αττική, η Δωρική, η Αιολική και στα επόμενα χρόνια οι διάφορες μορφές καθαρεύουσας. Ο Μυκηναϊκός πολιτισμός εξαπλώθηκε σταδιακά προς Νότια και Ανατολικά μέσω των θαλασσίων δρόμων, έτσι δημιουργήθηκε μια ομοιογενής σφαίρα επιρροής του Μυκηναϊκού πολιτισμού στο χώρο του Αιγαίου, την Κρήτη, την Κύπρο και τα παράλια της Μικράς Ασίας. Στις βόρειες περιοχές του Ελλαδικού χώρου η εγκατάσταση των Μυκηναϊκών έγινε καθυστερημένα στην ύστερη Μυκηναϊκή εποχή περί το 1100 π.Χ. Υπάρχουν επαρκή στοιχεία για το εμπόριο των Μυκηναϊκών με την Αίγυπτο και τις περιοχές της ανατολικής Μεσογείου και την εγκατάστασή τους στην Τροία, την βορειοδυτική Μικρά Ασία, στην Ουγκαρίτη της Συρίας, στη Σααρδηνία και την Αίγυπτο. Μυκηναϊκά ευρήματα και αντικείμενα έχουν βρεθεί και στην Γερμανία, τη Γεωργία, την Ιρλανδία και την Μεγάλη Βρετανία. Ομοίωμα Μυκηναϊκού ξίφους βρέθηκε χαρραγμένο στις νεολιθικές πέτρες του Στόουονχεντζ στην Αγγλία.

Κατά την τελευταία περίοδο της δεύτερης χιλιετίας τα Μυκηναϊκά κέντρα εξουσίας καταστρέφονται από φωτιά και εγκαταλείπονται. Ο γραπτός λόγος χάνεται και θα χρειαστούν αιώνες μέχρι να επανεμφανιστεί. Όλοι οι σημαντικοί οικισμοί δέχονται επιθέσεις και καταστρέφονται, οι τέχνες υποχωρούν, ο τρόπος ζωής επιστρέφει στα μεσολιθικά χρόνια. Από 150 οικισμούς στην Μεσσηνία, 30 στην Λακωνία και 44 στην Αργολιδοκορινθία του 13ου αιώνα απομένουν μόνο 40 τον 12ο αιώνα σε όλη την Πελοπόννησο. Ο αριθμός των τάφων δείχνει μείωση του πληθυσμού στο ένα δέκατο του προηγούμενου αιώνα. Η απουσία ειδών εισαγωγής από πολιτισμούς της Ασίας και της Αιγύπτου φανερώσει απουσία του πλούτου, της ναυτιλίας και του εμπορίου. Η φτώχεια των κτερισμάτων, η απουσία του γραφειοκρατικού ιστού που συντηρούσε την τάξη των γραφών για την καταγραφή των φόρων και εοδών, τα καμένα και βίαια γκρεμισμένα ανάκτορα, οι θρύλοι των βασιλικών συγκρούσεων και το κάψιμο των ανακτόρων της Πύλου και των Μυκηνών οδηγούν σε αιώνες παρακμής που ονομάστηκαν σκοτεινοί αιώνες, και Ελληνικός μεσαίωνας.

Συνέχεια στο επόμενο φύλλο
MANTINEΑΣ

Έφυγαν για πάντα από κοντά μας

Κώστας Θ. Κέζας

Έφυγε από τη ζωή στις 25 Φλεβάρη 2022 στο σπίτι του στο χωριό, όρθιος και με δεμένα τα κορδόνια, ο τελευταίος στο χώρο των παραδοσιακών καφενείων του χωριού **Κώστας Κέζας**, σε ηλικία 90 ετών.

Η εξόδιος ακολουθία εψάλη την επομένη στον Ιερό Ναό των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης και ετάφη στο Κοιμητήριο του χωριού μας.

Ο κουμπάρος του Γιάννης Δ. Σταματοπούλου τον αποχαιρέτησε με τα παρακάτω λόγια:

Αγαπητέ κουμπάρε Κώστα
Είμαστε όλοι εδώ, η οικογένειά σου, οι συγγενείς σου, οι φίλοι σου και οι συγχωριανοί σου, για να σου πούμε το τελευταίο αντίο και να σε συνοδεύσουμε στην τελευταία σου κατοικία.

Κουμπάρακι
Φεύγεις πλήρης ημερών. Ευτύχησες να δεις μεγαλωμένα ακόμη και τα εγγόνια σου που τόσο αγάπησες.
Στη ζωή σου κουμπάρακι, πορεύτηκες

έντιμα, αγάπησες με πάθος τη δουλειά σου και λειτούργησες το μαγαζί σου, υποδειγματικά πάνω από εξήντα χρόνια, έχοντάς το στην πρώτη γραμμή.

Ήσουν ακούραστος στη δουλειά σου, πάντα χαμογελαστός και πρόθυμος να εξυπηρετήσεις τους πάντες.

Ατύχησες όμως στη ζωή σου, γιατί έχασες πρόωρα την αγαπημένη σου σύζυγο Θεοδώρα, αλλά και τότε δεν το έβαλες κάτω, συνέχισες να εργάζεσαι ακατάπαυστα, γιατί ήσουν η επιτομή της εργατικότητας.

Υπήρξες άριστος οικογενειάρχης, καλός πατέρας και τρυφερός παππούς, αλλά και καλός συγγενής.

Τιμούσες τη φίλια και την κουμπαριά όσο κανείς άλλος.

Κουμπάρε Κώστα εύχομαι ο Ύψιστος να αναπαύσει την ψυχή σου και να δίνει κουράγιο στην οικογένειά σου.

Ας είναι ελαφρύ το Κακουραϊκό χώμα που θα σε σκεπάσει για πάντα.

Καλό σου ταξίδι κουμπάρε Κώστα.

Στον αγαπητό φίλο Κώστα Κέζα

Ο Κώστας Κέζας, ήταν ο καλός φίλος των νεανικών μου χρόνων στο χωριό μας, και λυπήθηκα πολύ για τον χαμό του. Ήταν εκείνος που οι φίλοι μου κι εγώ πηγαίναμε στο καφενείο του και μαζί με το κέρασμα μας έδινε σωστές συμβουλές, φιλικές και σύγχρονες. Ήταν πάντα φιλόξενος και χουβαρδός!!!

Θα είσαι πάντα στην καρδιά μου φίλε Κώστα!!!

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει στη γη του Κακουριού!!!

Δήμος Κυπραίος (Τσιρίκος)

Βασίλης Φ. Σταματοπούλος

Στις 10 του Γενάρη 2022 έφυγε από τη ζωή ο αγαπημένος μας πατέρας **Βασίλης Φ. Σταματοπούλος**.

Υπήρξε ένας αξιόλογος πατέρας και σύζυγος, ιδιαίτερα αγαπητός στην τοπική κοινωνία του χωριού. Δημιούργησε μια όμορφη και αγαπημένη οικογένεια με αρχές και αξιοπρέπεια.

Σας ευχαριστούμε όλους για τη συμπαράσταση σε αυτή τη δύσκολη στιγμή.

Πατέρα, θα είσαι πάντα στην καρδιά μας και εμείς θα είμαστε πάντα υπερήφανοι για σένα.

Η οικογένειά σου

Εις μνήμη Μαρigoύλας Νάγου

Αγαπημένη μας γιαγιά σου ευχόμαστε καλό ταξίδι!
Είμαστε σίγουρες ότι το ταξίδι σου αυτό δεν θα έχει φουρτούνες. Θα είναι γαλήνιο όπως ήσουν κι εσύ στη ζωή σου, ήρεμη και καλοσυνάτη. Από εκεί ψηλά θα μας στέλνεις την ευχή σου και την αγάπη σου που θα μας συντροφεύει. Θα μας λείψουν τα λόγια σου κάθε φορά που ερχόμασταν να σε δούμε, «καλώς τα κορίτσια μου, καλώς τις τσούπες μου», έλεγες.

Καλό ταξίδι πολυαγαπημένη μας γιαγιά...

Θα είσαι πάντα στην καρδιά μας!

Με πολλή αγάπη οι εγγονές σου: Βασιλική, Ισμήνη, Μαρigoύλα

Δωρεές στη μνήμη Κώστα Κέζα

- Δήμος Κυπραίος (Τσιρίκος) προσέφερε για την εφημερίδα \$ 100 (U.S.A.).
- Χρόνης Γιώργος \$ 100 Αυστραλίας.

Επί του πιεστηρίου

Ενώ η εφημερίδα μας ήταν στο τυπογραφείο πληροφορηθήκαμε τον θάνατο της **Παναγιώτας (Πίτσας) Γ. Νάγου**. Στο επόμενο φύλλο της εφημερίδας μας θα αναφερθούμε εκτενέστερα.

Στις οικογένειες των θανόντων συγχωριανών μας το Δ.Σ. του Συλλόγου εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια και τους εύχεται την εξ ύψους παρηγοριά.

Αγαπημένη μας Κώστα

Αληθινά μεγάλο είναι το κενό που αφήσες σήμερα σε όλους μας, που ζήσαμε τόσα χρόνια κοντά σου. Ειλικρινά μας κατέχει όλους μας ο πόνος και η οδύνη. Τα δάκρυα πλημμυρίζουν τα μάτια μας. Σήμερα που φεύγεις από κοντά μας είμαστε όλοι εδώ για να σε αποχαιρέτησουμε και να σου ευχηθούμε καλό κατευόδιο στο δρόμο της αιωνιότητας.

Τούτη τη στιγμή, η μνήμη μας γυρίζει στα περασμένα. Όλοι μας, μόνο καλά λόγια έχουμε να πούμε για σένα.

Υπήρξες άνθρωπος με ευγενική ψυχή. Ακολούθησες τα βήματα των γονέων σου που απόκτησαν 4 παιδιά, ένα από αυτά είναι και η Γεωργία, βαπτιστήρα του μακαρίτη του πατέρα μου.

Σε σένα ο Θεός έδωσε 4. Το Θεοδωρή, τον Φώτη, τον Διαμαντή και την Ελένη σημερινή Πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου του χωριού μας, στον οποίο Σύλλογο, έχει αφιερώσει όλες τις δυνάμεις της. Αληθινά διαμάντια που έκαναν περήφανο εσένα αλλά και τη μακαρίτισσα τη γυναίκα σου.

Δυστυχώς για σένα έχασες πολύ γρήγορα τη γυναίκα σου, πόνεσες, έκλαιψες, αλλά στάθηκες όρθιος και πήρες πάνω σου όλες τις υποχρεώσεις και έγινες έτσι ένα φωτεινό και ολοζώντανο παράδειγμα μίμησης. Δημιούργησες μια υποδειγματική οικογένεια, βασισμένη πάνω στις ηθικές αξίες και τις ελληνικές παραδόσεις. Σήμερα, τα παιδιά σου κοσμούν την κοινωνία του χωριού μας και παραμένουν πιστοί συνεχιστές των αντιλήψεων και των ιδεών που τους άφησες. Ξεπληρώσες έτσι στο ακέραιο τις υποχρεώσεις που πρέπει κάθε γονέας να επωμίζεται όταν ζει σε αυτή τη ζωή.

Αυτή τη στιγμή, τα παιδιά σου στέκονται μπροστά σου λυπημένα για το αιώνιο ταξίδι σου. Τη λύπη τους όμως απαλύνει η περηφάνεια τους για τον πατέρα και τη μάνα τους.

Έχουμε όμως υποχρέωση να τονίσουμε ότι πέρα από την οικογένειά σου διακρίθηκες και για την αγάπη στο χωριό σου.

Πάντα πρόθυμος, ήσουν κοντά στις ανάγκες του χωριού αλλά και σε κάθε πατριώτη που αντιμετώπιζε κάποιο πρόβλημα.

Όλοι μας σήμερα αναπολούμε τις συγκεντρώσεις που κάναμε κάθε βράδυ στο καφενείο σου. Δεν ξεχνιούνται ποτέ οι μουσικές βραδιές που ήσαν εμπλουτισμένες με κλαρίνα, με τραγουδιστές και τραγουδίστριες, με τον καλύτερο τραγουδιστή τον πατριώτη μας τον Μήτσιο τον Κολιόπουλο. Συγκινημένοι σε αποχαιρέτούμε σήμερα.

Δεν θα σε ξεχάσουμε ποτέ. Δε λησμονιέται ένας άνθρωπος που είχε βαθιά μέσα του τις αιώνιες αρετές της τιμιότητας, της εργατικότητας, της φιλαλήθειας και του ανθρωπισμού.

Αγαπητέ φίλε Κώστα

Μας αποχαιρέτας σήμερα, αλλά αφήνεις ως παρακαταθήκη την ευγένεια, το σεβασμό και την αγάπη σε κάθε πλάσμα που είναι φτωχό και αδύνατο.

Υποσχόμαστε ότι θα προσπαθήσουμε να σεβαστούμε όλα αυτά τα ωραία που μας άφησες.

Καλό κατευόδιο αγαπητέ μας πατριώτη. Η σύντροφός σου σε περιμένει.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα του χωριού μας που θα σε δεχτεί στην αγκαλιά του. Αιώνια σου η μνήμη.

Τάκης Γ. Σταματοπούλος

Γεωργία Αναστασιάδη

Λίγα λόγια για την γιαγιά μου

Για το κοινό η γιαγιά μου ήταν η **Γεωργία Αναστασιάδη** ή αλλιώς **Σκορπίδα** όπως ήταν το πατρικό της. Η γιαγιά μου ήταν απλός άνθρωπος. Θυμάμαι όταν ήμουν μικρό παιδί που κάθε φορά που κατέβαινα στο χωριό όντας γεννηθείς και κάτοικος Αθηνών πάντα έτρεχα στην αγκαλιά της... Ακόμα και λίγο καιρό πριν φύγει αφού δεν γνώριζε κανέναν στα 97 της χρόνια (95 στην ταυτότητα) ακόμα και τότε έτρεχα να την αγκαλιάσω, μόνο που οι ρόλοι αντιστράφηκαν και η γιαγιά ερχόταν στη δική μου αγκαλιά.

Η "Κυρα-Γεωργία" λοιπόν, όπως την αποκαλούσε ο μπαμπάς μου, αγαπούσε όλα της τα εγγόνια μα λόγω του ότι ήμουν το μεγαλύτερό της εγγόνι πάντα με είχε από κοντά. «Να ορμηνεύεις τον πατέρα σου και τον θείο σου» μου έλεγε. Βλέπετε παρόλα τα όσα χρόνια είχε δεν είχε σημασία αν εγώ ήμουν μικρός ή μεγάλος σε ηλικία, πάντα μου έλεγε να προσέχω τα παιδιά της... Αγαπούσε πολύ τα παιδιά της όπως και τα εγγόνια της, εμένα, την αδερφή μου και τον ξάδερφό μου. Θυμάμαι η γιαγιά μου πάντα έβαζε τα κλάματα γιατί είχε καιρό να μας δει λόγω

του ότι εμείς μένουμε στην Αθήνα. Έλεγε στον πατέρα: «Κωστή πότε θα έρθεις; Να φέρεις και το παιδί... θέλω να δω το παιδί!», έλεγε. Πάντα να με «Ορμηνεύσει» για το καλό που εκείνη θεωρούσε σωστό ήταν ή

δεν ήταν... και πάντα να μου λέει ότι θα περιμένει να της φέρω μια καλή κοπέλα... κάτι που δεν πρόλαβα να υλοποιήσω...

Επειδή λοιπόν δεν θέλω να φλυαρώ, γιατί δεν είμαι καλός σε αυτά, τελειώνοντας θα ήθελα να πω ότι την γιαγιά μου θα την θυμάμαι πάντα όπως ήταν... Μια ήσυχη, προστατευτική παρουσία, με όλες τις παραξενιές και όλα τα καλά συναισθήματα που μπορεί να έχει ένας μεγάλος

άνθρωπος, μη ξεχνώντας ποτέ πόσο μας αγαπούσε και πόσο ήθελε να μας βλέπει ευτυχισμένους.

Θα μου λείψεις γιαγιά, θα μου λείψουν οι ώρες που περνάγαμε μαζί, τα "μουσικά" μας και οι κουβέντες μας.

Ξέρω ότι θα μας προσέχεις από εκεί ψηλά μαζί με τον Γερο Σούλη (τον παππού) και θα σε φωνάζει και πάλι (Λούκο μου) όπως σε έλεγε...

Θα σε θυμάμαι πάντα και θα σε αγαπώ.

Ο μεγάλος σου εγγονός, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΣΤΟΝ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΚΟ ΚΑΜΠΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΟΜΟΡΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

παραδοσιακοί οικισμοί, κοινότητες, επίσκεψη σε οινοποιεία, τυροκομεία, το Σπήλαιο Κάψια, οι καταβόθρες, αρχαιολογικοί χώροι (Μαντινεία-Ορχομενός) και πολλά άλλα.

Στην συνεργασία μας με τους Κοινοτάρχες και τους Πολιτικούς Συλλόγους των περιοχών, ζητήθηκε να μας επισημανθούν τα τοπία που θα ήθελαν να αναδειχθούν ως αξία λόγω οποιας αναφοράς των παραπάνω. Το υλικό που μας δόθηκε ως προς τον εντοπισμό αλλά και την ένταξη του στην ποδηλατική και περπατητική περιήγηση ήταν ιδιαίτερα αξιόλογο. Πιο συγκεκριμένα, θα ήθελα να αναφερθώ στο υλικό που μας έστειλε η Ελένη Κέζα από το προσωπικό αρχείο του Γιάννη Σταματοπούλου το οποίο περιέχει χαρτογράφηση, εικόνες αλλά και πολύ σημαντικές περιγραφές και αναφορές στις περιηγητικές διαδρομές του Παυσαίνια. Σε αυτό το σημείο, μου δίνεται η ευκαιρία να τονίσω πόσο σημαντική θα είναι η συνεισφορά των συγχωριανών μας, όπου με τη συμμετοχή τους στην ανίχνευση, την εύρεση, τη σηματοδότηση και τον καθαρισμό όλων αυτών των διαδρομών με τα τοπία τους, συμβάλλουν ενεργά στην ανάδειξη του πλούτου της αρχαίας, αλλά και νεότερης πολιτιστικής αξίας του χωριού μας και ευρύτερα του τόπου μας.

Με μια πιο οργανωμένη από τουριστικής άποψης προοπτική, θα μπορούσαμε να οργανώσουμε θεματικές ενότητες ανά εποχές με βιωματική συμμετοχή. Για παράδειγμα, το φθινόπωρο θα μπορούσε να αναδειχθεί η διαδικασία του τρύγου σε συνεργασία με τα οινοποιεία της περιοχής, κάτι το οποίο θα αποτελούσε

μια φοβερή εμπειρία αναβίωσης ενός ληνού και πάτημα σταφυλιών, ενώ το καλοκαίρι αντίστοιχα θα μπορούσε να αναδειχθεί το θέρο με την αναβίωση μιας αναπαράστασης σε αλώνι με το γαϊδουράκι. Επίσης, στις Κοινότητες θα μπορούσε να υπάρχει ένας εκθεσιακός χώρος με παραδοσιακά προϊόντα και κεράσματα για τους επισκέπτες.

Στο πλαίσιο ενοποίησης αυτού του σχεδιασμού, έχουν ήδη γίνει οι πρώτες επαφές με τους Προέδρους των σχετιζόμενων Κοινοτήτων Σιμάδες, Κάψια, Πικέρνι, Αρτεμίσιο, Σάγκα, Νεοστάνη, Λεβίδι και Κανδήλα και των Πολιτιστικών τους Συλλόγων, οι οποίοι έδειξαν ενδιαφέρον και θετική διάθεση συνεργασίας.

Ο ΕΟΣ Τρίπολης, μαζί με τον Πρόεδρο των Κοινοτήτων του Δήμου Τρίπολης Παναγιώτη Νικολόπουλο, επισκέφθηκαν τον Δήμαρχο Τρίπολης Κώστα Τζιούμη και του ζητήθηκε η στήριξη της πρωτοβουλίας αυτής, θέτοντάς την υπό την αιγίδα του Δήμου Τρίπολης στην προώθησή και προβολή της, καθώς και στην κάλυψη των πρώτων αναγκών οικονομικών επιβαρύνσεων για την κατασκευή πινακίδων σήμανσης. Η ανταπόκριση από τον Δήμαρχο Τρίπολης ήταν θετική και αναμένει τις περαιτέρω ενέργειές μας.

Δεν θα ήθελα να επεκταθώ σε άλλες σκέψεις και λεπτομέρειες του σχεδιασμού αυτού του προγράμματος, μέχρι να ωριμάσουν οι συνεργασίες με διάφορες επαφές που έχουμε προγραμματίσει και ωστόσο υλοποιηθεί η πρώτη φάση της καταγραφής των διαδρομών. Θα ακολουθήσουν ενημερώσεις και για άλλες προτάσεις. Ας προσπαθήσουμε να συμβάλλουμε και εμείς με τον τρόπο μας, στην ανάδειξη του Αρκαδικού Ιδεώδους.

Θανάσης Π. Κακαρίκος, Πρόεδρος του ΕΟΣ Τρίπολης

Στην προσπάθεια ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής μας και πάντα με γνώμονα την ήπια τουριστική ανάπτυξη, ο Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος (ΕΟΣ) Τρίπολης, σε συνεργασία με τις όμορες Κοινότητες του Μαντινειακού κάμπου προγραμματίζουν να υλοποιήσουν μια ποδηλατική και περπατητική διαδρομή ενοποίησης υφιστάμενων μονοπατιών και δημιουργία καινούργιων.

Ως αφετηρία έχει οριστεί το Καταφύγιο του ΕΟΣ Τρίπολης (Πάνος Αλεξόπουλος) στο Μαϊναλο με αξιοποίηση των μονοπατιών προς Καρδαρά, αλλά και από το Καταφύγιο προς Λεβίδι με κατεύθυνση τον Μαντινειακό κάμπο.

Η υφιστάμενη ποδηλατική διαδρομή από το Καταφύγιο ΕΟΣ έως τον Καρδαρά είναι ήδη σηματοδοτημένη και έχει βαθμό δυσκολίας κάποιων απαιτήσεων. Η διαδρομή από Καρδαρά-Σιμάδες-Σπήλαιο Κάψια-Μαντινειακό είναι πιο ήπια και θα μπορεί κάθε ποδηλάτης με mountian ποδήλατο να την απολαύσει. Το δίκτυο ποδηλατικών διαδρομών θα ποικίλλει ως προς τις κατευθύνσεις και οι αφετηρίες και οι τερματισμοί θα αλλάζουν σύμφωνα με τις επιλογές ή τις δυνατότητες των επισκεπτών.

Πρόθεση του ΕΟΣ Τρίπολης και των Κοινοτήτων, έπειτα από σύμφωνη γνώμη είναι: μέσα από δράσεις να αναδειχθεί το όμορφο φυσικό περιβάλλον μας για να μπορούν όλοι, ντόπιοι και επισκέπτες, με βιωματικό τρόπο να γνωρίσουν και να απολαύσουν διαδρομές στα φυσικά αξιοθέατα, στα πολιτιστικά, ιστορικά και αρχαιολογικά τοπία, με επιστημονικές και αναφορές για κάθε ένα από αυτά. Αυτό θα συμβαίνει είτε με πινακίδες επί του σημείου ή με ψηφιακό τρόπο μέσω εφαρμογής, καταγεγραμμένης σχεδιαστικά όλης της εν λόγω περιοχής. Στο πλαίσιο των ποδηλατικών διαδρομών θα μπορούν να ενταχθούν